

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528) www.economy.nayka.com.ua | № 12, 2018 | 27.12.2018 р.

DOI: [10.32702/2307-2105-2018.12.204](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2018.12.204)

УДК 336.647/.648

*А. Ю. Кузьменко,
магістрант, Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка, м. Полтава
Л. А. Свистун,
к. е. н., доцент кафедри фінансів і банківської справи Полтавського національного
технічного університету імені Юрія Кондратюка, м. Полтава*

ДЖЕРЕЛА ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

*А. Yu. Kuzmenko
Poltava National Technical Yuri Kondratyuk University, Poltava
L. A. Svistun
Candidate of economic sciences, associate professor of department finance and banking,
Poltava National Technical Yuri Kondratyuk University, Poltava*

SOURCES OF FINANCIAL SUPPLY OF INVESTMENT DEVELOPMENT OF SMALL ENTERPRISES IN UKRAINE

На основі узагальнення теоретичних підходів фінансового забезпечення інвестиційного розвитку підприємств малого бізнесу в контексті наукових підходів визначено його сутність та роль для економіки держави та конкретного підприємства; розкрито основні форми та особливості фінансування в сучасних умовах, сформоване сутнісне розуміння поняття фінансового забезпечення та інвестиційного розвитку, охарактеризовано основні традиційні джерела фінансування інвестиційного розвитку малих підприємств; запропоновано альтернативні джерела фінансування, що можуть бути використані підприємствами малого бізнесу в Україні.

У теоретичному аспекті трактування «Інвестиційний розвиток» розглядають як поступовий етап розвитку підприємства, забезпечення якого може здійснюватися шляхом інвестування, за допомогою реалізації інвестиційних проектів, що сприяють підвищенню ефективності роботи підприємства й швидкому досягненню поставлених цілей. Фінансове забезпечення інвестиційного розвитку малих підприємств визначають як процес послідовних дій, спрямованих на досягнення певного результату, що може виконуватися підприємницькими структурами, органами державної влади та фінансовими інститутами щодо забезпечення фінансовими ресурсами суб'єктів підприємств малого бізнесу для досягнення їх стратегічних цілей, підвищення фінансово-економічних і соціально-виробничих ефектів розвитку.

Дослідження довели, що структура джерел формування фінансових ресурсів малих підприємств головним чином відрізняється залежно від цілей їх діяльності, на

започаткування, поточної діяльності чи розвитку підприємства. Складовими фінансового забезпечення можуть виступати як власні (внутрішні), так і позикові (зовнішні) джерела. Підбір джерел фінансування реалізації інвестиційного проекту є одним з найголовніших його етапів. Якщо невірно сформулювати та підібрати обсяги й джерела фінансування, інвестиційний проект може бути невдалим. Інвестування сприяє зростанню обсягів прибутку підприємства в прогнозованому періоді та забезпечує реалізацію відповідних цілей його діяльності.

On the basis of generalization of theoretical approaches to financial support of investment development of small business enterprises in the context of scientific approaches, its essence and role for the state and specific enterprise economy are determined; the main forms and features of financing in the modern conditions are revealed, the essential understanding of the concept of financial support and investment development is formed, the main traditional sources of financing of investment development of small enterprises are characterized; offered alternative sources of financing that can be used by small business enterprises in Ukraine.

In the theoretical aspect, the interpretation of "Investment Development" is regarded as a gradual stage in the development of an enterprise, which can be ensured through investment, through the implementation of investment projects that contribute to improving the efficiency of the enterprise and the rapid achievement of the goals. The financial support of the investment development of small enterprises is defined as a process of successive actions aimed at achieving a certain result that can be fulfilled by business structures, state authorities and financial institutions in order to provide financial resources of the subjects of small businesses in order to achieve their strategic goals, increase financial and economic and socio-industrial effects of development.

Research has shown that the structure of the sources of financial resources for small enterprises varies greatly depending on the purpose of their activity, on the start-up, ongoing activity or development of the enterprise. Components of financial support may be both own (internal) and borrowed (external) sources. The selection of funding sources for the implementation of an investment project is one of its most important stages. If an incorrect formation and selection of volumes and sources of financing, the investment project may not be successful. Investing contributes to the growth of profits of the enterprise in the forecast period and ensures the realization of the corresponding goals of its activity.

Ключові слова: малий бізнес; мале підприємство; інвестиційний розвиток; джерела фінансового забезпечення інвестицій; самофінансування; краудфандинг; P2P-кредитування; бізнес-ангели.

Keywords: small business; small enterprise; investment development; sources of financial provision of investment; self-financing; crowdfunding; P2P-lending; business angels.

Постановка проблеми. Розвиток малого підприємництва розглядається у будь-якій країні як рушійна сила досягнення економічних та соціальних цілей. Успішний розвиток малого бізнесу безпосередньо залежить від стану його фінансового забезпечення. Система фінансового забезпечення підприємств малого бізнесу повинна бути побудована таким чином, щоб забезпечувався не тільки кількісний, але і якісний їх розвиток, виходячи із цілей їх діяльності. Однією з важливих проблем, що стримує активізацію розвитку малих підприємств в Україні, є недостатність фінансових коштів. Додаткові фінансові ресурси дають можливості для розвитку фінансово-економічної та соціально-виробничої діяльності, підвищення ефективності та швидкого досягнення поставлених цілей. Додаткові фінансові ресурси дають можливості для розвитку виробничо-економічної системи, підвищення ефективності та швидкого досягнення поставлених стратегічних цілей. Інвестиції є основою для

розвитку як для будь-якого підприємства так і для всієї держави в цілому. Фінансове забезпечення інвестиційного розвитку підприємств малого бізнесу в Україні потребує ґрунтовного дослідження, даному питанню приділялося мало уваги, саме це і визначає актуальність даного питання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед вітчизняних науковців які досліджували питання фінансового забезпечення розвитку малих підприємств варто відзначити праці З. Варналія, П. Рубанова [7], К. Ковтуненко, О. Нестеренко, Н. Прокопенко, А. Тимошенко, О. Куцика, А. Іванової, М. Шульги, К. Оксенюк [6], С. Іванова, Н. Захарченко, Т. В. Майорової [4] та ін.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження джерел фінансування інвестиційного розвитку малих підприємств, їх визначення та узагальнення перспективи для України.

Виклад основного матеріалу.

Досвід зарубіжних країн свідчить, що малі підприємства відіграють важливу роль в економіці, їх розвиток впливає на прискорення науково-технічного прогресу, конкурентоздатність, створення додаткових робочих місць, водночас виконуючи важливу соціальну роль, забезпечуючи джерело доходу для значних прошарків населення.

Відмінності між малим, середнім і крупним бізнесом визначаються на основі якісних і кількісних параметрів. Кількісними параметрами віднесення підприємств до малих виступають: обсяги діяльності, чисельність працівників, сукупні обсяги активів чи власного капіталу. Порядок віднесення підприємств до малих, особливості їх створення й здійснення діяльності встановлюється законодавством відповідної країни.

Відповідно до статті 2 Закону України Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні визначено, що малими є підприємства, які не відповідають критеріям мікропідприємств та показники яких на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передує звітному, відповідають щонайменше двом із таких критеріїв:

- 1) балансова вартість активів – до 4 млн. євро;
- 2) чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – до 8 млн. євро;
- 3) середня кількість працівників – до 50 осіб [1].

Структуру малих підприємств за видами економічної діяльності станом на 2017 рік наведено на

рис. 1.

Рис. 1. Розподіл малих підприємств в Україні за видами економічної діяльності станом на 2017 рік [3]

Малі підприємства у 2017 році склали 95,5 % від загальної кількості підприємств України. За видами економічної діяльності у 2017 році найбільше малих підприємств було зосереджено в діяльності оптової та роздрібно торгівлі – 27 %, ремонті автотранспортних засобів і мотоциклів – 27 %, сільському, лісовому та рибному господарстві – 15 %, у промисловості – 11,6 %, операціях з нерухомим майном – 10,2 % та ін. [3].

Однією з важливих проблем ефективного функціонування малих підприємств є можливість фінансового забезпечення їх інвестиційного та інноваційного розвитку. Додаткові фінансові ресурси дають можливості для розвитку виробничо-економічної системи, підвищення ефективності та швидкого досягнення поставлених стратегічних цілей. Інвестиції є основою для розвитку як для будь-якого підприємства так і для всієї держави в цілому.

Відповідно до законодавства України фінансування інвестиційної діяльності може здійснюватися за рахунок:

- 1) власних фінансових ресурсів інвестора (прибуток, амортизаційні відрахування, відшкодування збитків від аварій, стихійного лиха, грошові нагромадження і заощадження громадян, юридичних осіб,

тощо);

2) позичкових фінансових коштів інвестора (облігаційні позики, банківські та бюджетні кредити);

3) залучених фінансових коштів інвестора (кошти, одержані від продажу акцій, пайові та інші внески громадян і юридичних осіб);

4) бюджетних інвестиційних асигнувань;

5) безоплатних та благодійних внесків, пожертвувань організацій, підприємств і громадян [2].

Головним джерелом фінансування капітальних інвестицій, як і раніше, залишаються власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких у 2017 році освоєно 69,9 % капіталовкладень [3]. При обмежених обсягах власних фінансових ресурсів малі підприємства не можуть реалізовувати витратні інвестиційні проекти.

За даними обстеження Державної служби статистики України за 2015-2017 роки найвищий рівень інвестиційної активності спостерігався на підприємствах Рівненської, Харківської областей та м. Києва.

За даними обстеження Державної служби статистики України за 2014-2016 роки найвищий рівень інноваційної активності спостерігався на підприємствах Рівненської, Харківської областей та м. Києва.

При цьому капітальні інвестиції розподілені за видами активів наступним чином (рис. 2).

Рис. 2. Розподіл обсягу капітальних інвестицій в різні види активів у 2017 році, млн. грн.

Позитивним є те, що найбільша частина інвестицій розподілялася на користь машин, обладнання та інвентарю – 35,8 %, інженерних споруд – 18 %, на житлові будинки – 12 % від загального обсягу капітальних інвестицій, що може сприяти виробничому розвитку підприємств, в тому числі малому бізнесу [3].

Основними джерелами фінансування інвестиційного розвитку малих підприємств є внутрішні і зовнішні джерела. Джерела фінансування, що можуть бути спрямовані на інвестиційний розвиток малих підприємств, наведені в таблиці 1.

Таблиця 1
Джерела фінансування розвитку малих підприємств

Внутрішні джерела фінансування		
1.	Самофінансування (за рахунок власних коштів)	<ul style="list-style-type: none">чистий прибуток;амортизаційні відрахування;страхові суми відшкодування збитків;імобілізовані надлишки основних та обігових коштів, нематеріальних активів тощо.
Зовнішні джерела фінансування		
2.	Бюджетне (державне) фінансування	<ul style="list-style-type: none">здійснюється у рамках державних цільових програм і фінансової підтримки;
3.	Кредитне фінансування	<ul style="list-style-type: none">банківське кредитування;міжнародний інвестиційний кредит;товарний інвестиційний кредит та інше.
4.	Лізинг	<ul style="list-style-type: none">це комплекс майнових відносин, що виникають при передачі предмета лізингу в тимчасове користування на

		основі його придбання і здачу в довгострокову оренду;
5.	Венчурне фінансування	<ul style="list-style-type: none"> фінансові ресурси фірм і фондів венчурного капіталу, особисті заощадження підприємця, родичів, друзів і знайомих, бізнес-ангелів, спеціалізованих фондів з підтримки науки, інновацій, розвитку технологій тощо.
6.	Грантове чи кредитне фінансування за участі міжнародних фінансових інституцій (ЄС)	<ul style="list-style-type: none"> Фінансування за рахунок проектів ЄБРР, ЄІБ, міжнародних регіональних банків розвитку, НУФ та ін.

Обсяги джерел фінансування інвестиційного розвитку змінюються в залежності від етапів розвитку, на якому знаходиться підприємство, та етапу реалізації інвестиційного проекту, що забезпечує фінансування. Підбір джерел фінансування інвестиційного проекту є одним з найголовніших етапів. Якщо невірно сформулювати та підібрати обсяги й джерела фінансування, інвестиційний проект розвитку може бути невдалим.

Самофінансування відносять до внутрішніх джерел фінансування, що може здійснюватися за рахунок нерозподіленого, чистого прибутку тощо. Зовнішніми джерелами фінансування інвестиційного розвитку є: пайове фінансування; державне (бюджетне) фінансування; лізинг; кредитне фінансування (банківське кредитування, міжнародне кредитування, облігаційні позики, товарний інвестиційний кредит); фінансування за участі міжнародних фінансових інституцій; фінансування за рахунок коштів ЄС; грантове фінансування; факторинг, венчурне фінансування та ін. Досить поширеним на практиці є кредитування на розвиток малого бізнесу.

Досвід зарубіжних країн показує, що протягом останніх років помітною тенденцією у фінансуванні розвитку малого бізнесу стало зростання ролі альтернативних джерел фінансування, особливо для інноваційно орієнтованих підприємств (рис. 3).

Рис. 3. Альтернативні джерела фінансування інвестиційного розвитку підприємств малого бізнесу [7]

До альтернативних джерел, що можуть бути спрямовані на фінансування інвестиційного розвитку малого бізнесу, відносять: венчурне фінансування, онлайн-кредитування, краудфандинг, P2P-кредитування (реєг-to-реєг позики), бізнес-ангелів, «онлайн-факторинг», фінансування за підтримки міжнародних організацій у вигляді грантів та програм мікрокредитування та ін. Українські підприємства малого бізнесу використовують дані джерела фінансування малою мірою, що свідчить про неготовність їх менеджменту до взаємодії з порівняно новими для українського ринку джерелами капіталу.

При P2P-кредитуванні в кредитні взаємини вступають рівноправні сторони, де позичальниками та інвесторами найчастіше виступають фізичні особи. Видача та отримання позики здійснюється без залучення банків, що дозволяє встановити адекватні процентні ставки і оптимальну суму вкладу.

Як зазначають аналітики, світовий обсяг P2P-кредитування у 2017 році становив 64 млрд. доларів, за прогнозами компанії Morgan Stanley до 2020 року ринок досягне вже 300 млрд. дол. Завдяки звернень малого та середнього бізнесу, спостерігається позитивне зростання даного фінансового сектору [11]. Майданчиком для надання P2P-кредитування є інтернет, це може бути як самостійний сайт (наприклад Fingoogo, Loanberry), так і сервіс в рамках існуючого з іншою метою сайту (наприклад WebMoney). Першою в Україні платформою P2P-кредитування без посередників став FinHub.

До переваг P2P-кредитування від FinHub можна віднести [10]:

- 1) можливість оформити як довгостроковий (до 15 тис. грн. до 1 року), так і короткостроковий (до 5 тис. грн. до 30 днів) кредит;
- 2) оформлення та нарахування коштів в онлайн;
- 3) невеликий перелік документів для отримання кредиту;

- 4) відсутність прихованих платежів, комісій тощо;
- 5) погашення позики проводиться онлайн через особистий кабінет;
- 6) вартість кредиту значно нижча в порівнянні з сервісами банків.

Недоліком кредитування за платформою FinHub варто зазначити незначна сума кредиту. До ключових характеристик рівноправного кредитування можна віднести: надання позики на комерційній основі; економічність операції через здійснення онлайн; відсутність попередніх відносин між кредиторами та позичальниками та ін.

Наступною альтернативною формою фінансування розвитку малого бізнесу є балансові позики. Балансові позики для бізнесу здійснюються шляхом кредитування через онлайн-платформи, де сума позики списується з балансу установи, яка здійснює управління платформою [7].

Прикладом онлайн платформи в Україні є проект «Країна успішного бізнесу» від «Приватбанк». За даною платформою можна отримати фінансування для розвитку та масштабування свого бізнес-проекту, учасником якого можуть бути приватні підприємці та юридичні особи, які бажають розпочати власний малий бізнес, або підприємці, які шукають способи розширення власної справи. Умови кредитування в рамках проекту «КУБ» наведені в таблиці.

Таблиця 2.
Умови кредитування в рамках проекту «Країна успішних можливостей»,
станом на листопад 2018 р.[8]

Умови кредитування в рамках проекту «КУБ»	
Учасники	Приватні підприємці або юридичні особи
Термін	12 місяців
Щомісячна ставка	1,8 % на місяць від суми кредиту
Застава кредиту	Не оформляється, поручителем за кредитом виступає бенефіціарний власник бізнесу з часткою у власності не менше 30%.
Сума кредиту	Від 50000 до 1000000 грн.
Отримання коштів	На поточний рахунок
Умови погашення	Для клієнтів, що працюють у агробізнесі – перші 6 місяців тільки відсотки, останні 6 місяців – борг з відсотками рівними частинами. Для клієнтів, що не працюють у агробізнесі – борг з відсотками щомісячно рівними частинами (ануїтет).

Станом на листопад 2018 р., за програмою «КУБ» було профінансовано проектів на суму 6,5 млрд. гривень, переважно фінансування малого бізнесу здійснювалося для такої мети, як: закупівля товару для збільшення асортименту; масштабування бізнесу; розширення бізнесу; на розвиток бізнесу і закупівлю обладнання; на проведення модернізації; на закупівлю палива та сировини та ін.

Для фінансування малого бізнесу є також поширеним «онлайн-факторинг» (фінансування дебіторської заборгованості) – означає продаж підприємством наявних рахунків-фактур через онлайн платформи фізичним та юридичним особам [7].

Відносно новим джерелом фінансуванням для українських малих підприємств є венчурний капітал. Венчурне фінансування – це довгострокові фінансові інвестиції з високим рівнем ризику в акції новостворюваних малих інноваційних компаній у сфері високих технологій, задля їх розвитку й розширення, з метою отримання прибутку від приросту вартості вкладених коштів [4, 237 с.].

Бізнес-ангел (приватний інвестор) інвестує в проект, який через свою порівняно невелику вартість на ранніх етапах реалізації не цікавий для фінансування венчурному фонду. Мінімальний розмір інвестицій венчурних фондів становить 2 – 7 млн. дол., тоді коли приватний інвестор може вкладати від 5 – 10 тис. доларів. Це означає, що інвестиційна діяльність бізнес-ангелів в більшій мірі направлена на підтримку та розвиток малого бізнесу, що свідчить про необхідність залучення в економіку України інвестицій бізнес-ангелів.

На сьогодні краудфандинг з нефінансовою винагородою, є одним з ефективніших інструментів збору коштів на будь-які проекти, починаючи від креативного дизайну і закінчуючи складними технологічними продуктами. Найуспішнішою платформою, що працює за цим принципом, є майданчик Kickstarter.

В Україні є доступним фінансування розвитку малого бізнесу в рамках програми ЄС з досліджень та інновацій – Горизонт 2020 (H2020). Інструментом фінансування розглядаються фінансові потреби міжнародно-орієнтованих малих підприємств щодо реалізації ризикованих інноваційних ідей з високим ризиковим потенціалом. Дана програма спрямована на підтримку проектів європейського масштабу, які створюють новий бізнес (продукт, послуги тощо), що призводить до радикальних змін.

Програма дає змогу просувати компанії на нові ринки, що сприятиме зростанню та високій віддачі інвестицій. Фінансування охоплює всі типи інноваційних підприємств малого бізнесу у всіх секторах. Малі підприємства самі вирішують, як краще організувати проект і з ким співпрацювати, підтримка в рамках програми надається протягом всього інноваційного циклу проекту.

Німецько-український фонд впроваджує свої програми за принципом фінансової установи «другого рівня», надаючи фінансові ресурси малому та середньому бізнесу через відібрані банки-партнери, які відповідають певним вимогам. Банки-партнери надають кредити цільовим групам малим та середнім підприємствам, які описані у програмах НУФ. Приклад умов фінансування малих підприємств за деякими програмами Німецько-українського фонду наведено в таблиці 3.

Термін надання кредитів на розвиток малого бізнесу (інвестиційне кредитування) в більшості банків України становить 5 років. Як правило, процентні ставки встановлюються від 20 % річних у гривні і вище. Але все ж кінцева ставка та термін фінансування визначається залежно від галузі, у якій реалізується проект, складу учасників і ступеня відповідальності кожного з них, кредитної історії компанії, яка звернулася за фінансуванням.

Таблиця 3.

Умови фінансування малих підприємств за програмами Німецько-Українського фонду [5]

Умови фінансування	Програма мікrokредитування	Програма з підтримки інвестицій МСП
Валюта кредиту	Євро, гривня	гривня
Призначення кредиту	Фінансування виробництва, сфери послуг, сільського господарства	
Позичальники	Малі підприємства (не більш ніж 250 постійних працівників)	
Максимальний розмір кредиту	100 000 євро для малих підприємств	250 000 євро (гривневий еквівалент)
Відсоткова ставка	Ринкова, визначається банками партнерами	Максимальна номінальна визначена як UIRD x 1,1
Максимальний термін кредиту	3 роки для фінансування обігового капіталу; 5 років для фінансування інвестицій в основні засоби;	2 роки для фінансування обігового капіталу; 6 років для фінансування інвестицій в основні засоби;
Банки партнери	Мегабанк; Укргазбанк; Ощадбанк; Кредитвестбанк.	ПроКредитбанк Укргазбанк Кредобанк

Розглядаючи традиційні та альтернативні джерела, які можуть бути використані на фінансування інвестиційного розвитку малих підприємств, варто зазначити, що обсяги фінансових ресурсів відрізняються залежно від цілей їх діяльності, на фінансове забезпечення започаткування, функціонування, поточної діяльності чи розвитку.

Внутрішні джерела фінансових ресурсів, як правило, формуються за рахунок статутного капіталу, для функціонуючих підприємств доступні надходження власних фінансових ресурсів у вигляді прибутку та амортизаційних відрахувань. Умови фінансування з позикових джерел мають відмінності у залученні коштів [7]. Основні критерії, яким позичальник повинен відповідати для отримання інвестиційного кредиту:

- 1) стабільний фінансовий стан;
- 2) професіоналізм позичальника (важливим критерієм є досвід залучення і реалізації подібного виду фінансування в минулому, а також відповідної кваліфікації персоналу);
- 3) участь власними коштами (як правило, потрібно від позичальника участь у реалізації проекту власними коштами не менше 25%);
- 4) позитивна кредитна історія (аналізується банком на предмет сумлінного виконання позичальником своїх зобов'язань перед кредиторами);
- 5) платоспроможність (будується прогноз грошових потоків з урахуванням факту здійснення проекту, а також оптимальний графік погашення кредиту).

Для новоствореного підприємства простіше отримати фінансування з альтернативних джерел, зокрема використовуючи краудфандингові платформи, особливо у сфері діяльності інноваційного бізнесу, привабливого для значної кількості інвесторів. При цьому слід враховувати тип активів, у які вони інвестуються (на фінансування оборотного капіталу, фінансування основних засобів тощо [7]. Головним чином, менеджмент підприємства обирає конкретний вид фінансування, яке йому підходить.

До причин через які підприємці часто не розглядають банківські кредити як джерело фінансування свого розвитку відносять: високі ризики діяльності, тривалу й ускладнену процедуру

отримання, нестачу фахівців з фінансово-економічного обґрунтування й оцінки інвестиційних перспектив проєктів. Вимоги до забезпечення кредиту та інші параметри є занадто обтяжливими для малого підприємства.

Для збільшення інвестицій в підприємства малого бізнесу органам влади необхідно здійснювати роботу щодо покращення репутації України для залучення прямих інвестицій на іноземному ринку, адже визначення інвестиційної привабливості будь-якого суб'єкта підприємництва потребує особливої уваги щодо його оточення, яке розташоване в певному адміністративно-територіальному регіоні держави.

Висновки та перспективи подальших досліджень.

Малі підприємства забезпечують гнучкість та стійкість економічної системи держави, наближають її до потреб конкретних споживачів. Вчасно отримані фінансові ресурси можуть дати значний поштовх для розвитку конкретного підприємства. Фінансування підприємств малого бізнесу забезпечує підвищення темпів приросту обсягів виробництва, зниження енергоємності продукції, і, як результат, підвищення її конкурентоспроможності, зростання рівня оплати праці та зниження безробіття.

Основними напрямками інвестиційного розвитку для підприємств малого бізнесу в Україні, є реалізація цілісної державної політики у сфері інвестування, що має включати: сприяння та забезпечення розвитку фінансової інфраструктури, зокрема розвитку фондового та фінансово-кредитного ринків, створення технопарків та їх підтримку, сприяння розвитку небанківських фінансових установ; спрощення механізму отримання кредитів для малого бізнесу; розробку державних програм мікрокредитування та програм цільового фінансування малого бізнесу; посилення співпраці з міжнародними організаціями й фондами, які підтримують малий бізнес. Все це зможе в певній мірі покращити репутацію держави та забезпечити привабливість інвестиційного клімату країни. Потрібно також враховувати світовий досвід економічно розвинених країн.

Отже, визначаючи важливу роль малого підприємництва в сучасній економіці України, слід зазначити, що структура його фінансування є неоптимальною. Самофінансування є переважною формою фінансування, в той час як залучення саме зовнішніх джерел повинно забезпечувати ефективний розвиток малих підприємств. Удосконалення механізму фінансування через державну підтримку та використання нетрадиційних джерел дозволить розширити доступність зовнішніх джерел фінансування та активізує розвиток суб'єктів малого бізнесу.

Література.

1. Закон України Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні від 1.07.2018 № 996 – XIV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
2. Закон України «Про інвестиційну діяльність» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
3. Державна служба статистики України. // Офіційний сайт. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Майорова Т. В. Проектне фінансування: підручник / Т. В. Майорова, О. О. Ляхова та ін. – Київ: КНЕУ, 2017. – 434 с.
5. Німецько-український фонд. // Офіційний сайт. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://guf.gov.ua/uk/principi-roboti>
6. Оксенюк К. І. Фінансове забезпечення розвитку малого підприємництва в Україні / К. І. Оксенюк. – 2017. – Випуск № 7 (47). – С. 440 – 443.
7. Рубанова П. М. Альтернативне онлайн-фінансування для малого підприємництва: крос-країновий аналіз / П. М. Рубанова. – 2017. – Випуск № 5. – С. 89 – 95.
8. Країна успішного бізнесу (КУБ). // Офіційний сайт. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kub.pb.ua/faq>
9. Кузьменко А. Ю. Джерела фінансування розвитку малих підприємств / А. Ю. Кузьменко. – Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, 08 Листопада 2018 р. – Полтава: ПолтНТУ, 2018. – 187 с.
10. Онлайн платформа р2р-кредитування // Офіційний сайт. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://finhub.ua/>
11. Перша платформа Р2Р-кредитування в Україні / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://news.finance.ua/ua/news/-/420417/v-ukrayini-zyavylasya-persha-platforma-p2p-kredytuvannya>

References.

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (2018), The Law of Ukraine “Pro bukhhaltenskyi oblik ta finansovu zvitnist”, available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (Accessed 07 October 2018).
2. The Verkhovna Rada of Ukraine (1991) “About investment”, available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12> (Accessed 07 October 2018).
3. Official site of the State Statistics Service of Ukraine, available at: <http://www.ukrstat.gov.ua>

(Accessed 20 November 2018).

4. Maiorova T. V. (2017) “Proektne finansuvannia” [project financing], Kyiv, Ukraine.
5. Official site of German-Ukrainian Fund, available at: <http://guf.gov.ua/uk/principi-roboti> (Accessed 23 November 2018).
6. Okseniuk K. I. (2017) “Finansove zabezpechennia rozvytku maloho pidpriemnytstva v Ukraini” , no. 7, pp. 440 – 443.
7. Rubanova P. M. (2017) “Alternatyvne onlain-finansuvannia dlia maloho pidpriemnytstva: kros-krainovyi analiz”, no. 5, pp. 89 – 95.
8. Official site of Kraina uspishnoho biznesu (KUB), available at: <https://kub.pb.ua/faq> (Accessed 01 December 2018).
9. Kuzmenko A. Yu. (2018) “Sources of financing for the development of small enterprises” Zbirka dopovidej na Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii [Materials of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference], National Technical University, Poltava pp. 158 – 161.
10. Official site of Onlain platforma p2p-kredytuvannia, available at: <https://finhub.ua> (Accessed 01 December 2018).
11. The first platform P2P-lending in Ukraine (2018), available at: <https://news.finance.ua/ua/news/-/420417/v-ukrayini-zyavylasya-persha-platforma-p2p-kredytuvannya> (Accessed 01 December 2018).

Стаття надійшла до редакції 10.12.2018 р.